

Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçiminde Etkili Faktörler

Effective Factors in the Career Choice of Nursing Students

Münire TEMEL, Şebnem BİLGİÇ, Ülfıye ÇELİKKALP

ÖZ

Bu çalışma hemşirelik bölümü öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı tipteki çalışma Namık Kemal Üniversitesi'nde öğrenim gören 208 hemşirelik öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Veriler öğrenci tanıtım formu ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Öğrencilerin %83.2'si kadındır. Öğrencilerin %69.7'si hemşireliği kendi isteği ile seçtiğini, % 10.6'sı mesleğini değiştirmek istediğini bildirmiştir. Öğrencilerin meslek seçimi ölçeği mesleki uygunluk alt ölçeği puan ortalaması 62.91 ± 16.23 , yaşamsal nedenler alt ölçeği puan ortalaması 45.17 ± 17.10 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin ölçek maddelerinden aldıkları puanlar değerlendirildiğinde en yüksek puan ortalaması $84,03 \pm 18,39$ ile 'Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir' ifadesi, en düşük puan ortalaması ise 20.19 ± 24.92 ile 'Hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok' ifadesidir. Öğrencilerin ailede bakıma muhtaç birey varlığına, kendi isteğiyle hemşireliği seçmesine, iyi hemşire olacağına inanmasına, hemşire olmaktan mutlu olmasına ve mesleği sürdürme niyetine göre mesleki uygunluk alt ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Ayrıca öğrencilerin hemşireliğin maddi gelirini yeterli görme durumuna göre yaşamsal nedenler alt ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Araştırma sonuçları öğrencilerin hemşirelik tercihinde hem mesleki uygunluk hem de yaşam koşullarının etkili olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte mesleki uygunluğun yaşamsal nedenlere göre daha öncelikli olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik, Hemşirelik öğrencileri, Meslek seçimi

ABSTRACT

The aim of the study is to determine the factors affecting career choice of the nursing students. This descriptive study was carried out with 208 nursing students at Namık Kemal University. Data were collected through the use of Turkish version of the Vocational Choices in Entering Nursing Scale, and the student introduction form. 83.2% of the students are females. 69.7% of the students said that they chose nursing with their own will and 10.6% declared that they want to change their career. It was found that vocational congruency subscale score mean was 62.91 ± 16.23 and survival motivation subscale score mean was 45.17 ± 17.10 . The item 'I always wanted to help people' had the highest point score ($84,03 \pm 18,39$) among all items; the item 'I can't do anything other than nursing' had the lowest point score (20.19 ± 24.92) among all items. It was determined that there was a significant difference between vocational congruency subscale

Temel M., Bilgiç Ş., & Çelikkalp Ü., (2018). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçiminde etkili faktörler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 8(3), 480-487. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.289>

Münire TEMEL (✉)

ORCID ID: 0000-0002-8099-6287

Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ, Türkiye
Namık Kemal University, School of Health, Department of Nursing, Tekirdağ, Turkey
muniretemel@nku.edu.tr

Şebnem BİLGİÇ

ORCID ID: 0000-0001-8741-8247

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Edirne, Türkiye
Trakya University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Edirne, Turkey

Ülfıye ÇELİKKALP

ORCID ID: 0000-0002-9945-2984

Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ, Türkiye
Namık Kemal University, School of Health, Department of Nursing, Tekirdağ, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 30.04.2018

Kabul Tarihi/Accepted : 24.05.2018

mean points of the students according to the presence of someone in need of care in the family, choosing nursing with desire, wanting to continue the nursing career, being happy as a nurse, believing that he/she is a good nurse ($p<0.05$). Moreover, there was a significant difference between the mean scores of survival motivation subscale according to the students' satisfaction about nursing income ($p<0.05$). These results showed that both vocational congruency and survival motivation are influential in the nursing career preference of students. However, it can be said that vocational congruency is a priority over survival motivation.

Keywords: Nursing, Nursing students, Career choice

GİRİŞ

İnsan yaşamının yaklaşık üçte biri mesleğiyle ilgili etkinliklerle geçmektedir. Meslek faaliyetleri ile ilgili doyum ve mutluluk bireyin genel yaşam doyumunu üzerinde etkili olmaktadır. Bu nedenle meslek seçimi hayatımızdaki önemli kararlardan biridir (Alkaya, Yaman & Simonese, 2018; Korkmaz & Görgülü, 2010). Ülkemizde meslek seçimi ve kariyer planlaması zor bir süreçtir ve birçok faktörden etkilenmektedir (Alkaya et al., 2018; Atasoy & Ermin, 2016; Owen et al., 2012). Gençlerin meslek tercihlerinde etkili olan faktörler incelendiğinde; mesleğin kişisel özelliklerine uygun olduğunu düşünme, mesleğe ilgi duyma, mesleğin saygınlığı, aile ve çevrenin isteği, iş bulabilme olanakları, mesleğin ekonomik getirisi ve üniversite sınav sistemi gibi farklı faktörler bulunduğu görülmektedir (Owen et al., 2012; Sarıkaya & Khorshid, 2009; Tercan et al., 2017; Yılmaz, 2017; Şahin, Zoraloğlu & Fırat, 2011). Öğrencilerin meslek tercihlerini bilinçli yapmaları okul hayatlarında öğrenim gördüğü bölüme ve mezuniyet sonrasında uygulayacakları mesleğe uyumunu etkilemesi açısından önemlidir (İnce & Khorshid, 2015). Mesleği yeterince tanımadan yapılan seçimler öğrencinin memnuniyet durumunu da etkilemektedir. Owen ve ark. (2012)'nin 13 kamu ve vakıf üniversitesinin farklı bölümlerinde okumakta olan 869 öğrenciyle yaptığı çalışmada öğrencilerin seçtiği bölümde okumaktan memnun olma oranı %62 bulunmuştur. Şahin, Zoraloğlu ve Fırat (2011) 13 devlet üniversitesinin farklı bölümlerindeki 1839 öğrenciyle yaptığı çalışmada öğrencilerin %15.7'sinin bölümünü değiştirmek istediğini, %17.8'inin de bu konuda kararsız olduğunu tespit etmiştir.

Sağlıkla ilişkili mesleklerde öğrenim gören öğrencilerin meslek seçimlerinde etkili olan farklı faktörler bulunmaktadır. Bu konuda yapılan bir sistematik derlemede başkalarına yardım etme arzusu ve sağlık bakım hizmetlerine yönelik ilgiyi içeren iç faktörler, finansal ücret, iş güvenliği, mesleki itibar ve mesleki özerkliği içeren dışsal faktörler, cinsiyet ve sosyo-ekonomik durumu içeren sosyo-demografik faktörler ve ailenin ve diğer meslek sahiplerinin etkilerini içeren kişiler arası faktörlerin etkili olduğu belirtilmektedir (Wu et al, 2015).

Hemşirelik insan sağlığı alanında önemli sorumluluklar üstlenen bir meslektir. Günümüzde hemşirelik mesleği adaylarının mesleğine yönelik ilgili ve istekli olmaları yanında hemşirelik ve sağlık bakımı alanındaki mevcut gerçeklere ve gelecekteki fırsatları da göz önüne alarak bilinçli ve doğru bir seçim yapmaları beklenmektedir (İnce & Khorshid, 2015; Kalkım et al., 2015; Price et al., 2013). Price ve ark. (2013) yaptıkları kalitatif çalışmada öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih etmesinde başlangıçta hemşireliği fedakâr, asil, sevecen ve şefkatli bağla-

mında erdemli bir meslek olarak gören geleneksel anlayışın ön planda olduğunu söylemektedir. Ancak bu yaklaşımın hemşirelik mesleğinin tek boyutlu anlayışını tasvir ettiği için profesyonel bir meslek seçiminde yeterince tatmin edici olmadığına da işaret edilmektedir. Son yıllarda hemşirelik tercihinin etkileyen faktörleri araştıran farklı ülkelerdeki çalışmalar incelendiğinde en güçlü faktörün yardım etme ve bakım verme isteği olduğunu bildiren çalışmalar olmakla birlikte (Jirve & Rudman, 2012; Halperin & Mashiach-Eizenberg, 2013; Dunnion, Dunnion & McBride, 2010; McLaughlin, Moutray & Moore, 2010; Dal, Arifoğlu & Razi, 2009), iş bulma ve ekonomik istikrar gibi nedenlerin öne çıktığını bildiren çalışmalar da bulunmaktadır (Hyun-Cho, Young-Jung & Jang, 2010; Zamanzadeh et al., 2013). Ülkemizdeki çalışmalara bakıldığında, öğrencilerin hemşireliği seçmelerinde başkalarına yardım etme ve bakım verme isteği, kendini ifade edebileceği bir meslek olduğunu düşünme, idealindeki meslek, ailenin isteği gibi faktörlerin etkili olduğu görülmekle birlikte iş bulma olanağının öncelikli neden olduğu göze çarpmaktadır (Kırağ, 2015; Özdelikara, Ağaçdiken & Aydın, 2016; Kavurmacı & Küçükoglu, 2014; Civci & Şener, 2012; Kızılgüt & Ergöl, 2011).

Meslek seçimi bilinçli bir tercihle yapılmadığında ve seçilen meslek yaşam tercihlerine uygun olmadığında bireylerin iş doyumunu az olmakta, bu durum bazen meslekten ayrılmaya da sebep olmaktadır. Yapılan bir çalışmada hemşirelerin %42'sinin iş doyumunu yaşamadığı ve işinde mutlu olmadığı, %68'inin başka bir iş yapmak istediği, %50'sinin mesleğinden ayrılmayı düşündüğü ve %63'ünün de bu mesleği başkasına tavsiye etmeyeceği bildirilmiştir (Karakuş, 2011). Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin bilinçli meslek seçimine yardım etmek sadece hemşirelik mesleğine yeni başlayacaklar açısından değil, meslekte kalıcılığı sağlamak açısından da önemlidir (Price, 2013).

Bu araştırma bir sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin meslek seçimini etkileyen nedenleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREK ve YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde Ekim-Aralık ayları arasında Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda yürütülmüştür.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini ilgili tarihlerde hemşirelik bölümünde

kayıtlı olan 406 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmeden tüm öğrencilere ulaşılması planlanmıştır. Araştırma, çalışmaya katılmayı kabul eden 208 öğrenci ile yürütülmüştür. Diğer 198 öğrenci gönüllü olmadığı için çalışmaya alınmamıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın yapılması için Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden yazılı izin, çalışmaya katılan öğrencilerden sözlü 'bilgilendirilmiş onam' alınmıştır. Veri toplamada 'Öğrenci Tanıtım Formu' ve 'Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği' (HMSÖ) kullanılmıştır. Ders aralarında veri form-

ları gönüllü öğrencilere verilerek, doldurmaları istenmiştir. Bir öğrencinin formları doldurması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

Öğrenci Tanıtım Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen form, öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve meslek tercihleriyle ilgili toplam dokuz sorudan oluşmaktadır.

Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ): Zysberg ve Berry (2005) tarafından hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen nedenleri belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek Mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler adında iki alt ölçek

Tablo 1: Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri (n=208)

Özellikler	Sayı	%
Cinsiyet		
Kadın	173	83.2
Erkek	35	16.8
Mezun olduğu okul		
Genel Lise	123	59.1
Sağlık Meslek Lisesi	39	18.8
Fen Lisesi/Anadolu Lisesi	46	22.1
Ailede hemşire olan		
Var	46	22.1
Yok	162	77.9
Ailede bakıma muhtaç birey		
Var	27	13.0
Yok	181	87.0
Tercih yapmada etken		
Kendi isteği	145	69.7
Ailesinin isteği	51	24.5
Öğretmen/diğer tanıdıkların isteği	12	5.8
İyi bir hemşire olacağını düşünme		
Hayır	8	3.8
Kararsızım	13	6.3
Evet	187	89.9
Hemşire olmaktan mutlu olma		
Hayır	18	8.7
Kararsızım	43	20.7
Evet	147	70.7
Çalışırken maddi gelirinin yeterli olacağını düşünme		
Hayır	62	29.8
Kararsızım	64	30.8
Evet	82	39.4
Mesleği sürdürme niyeti		
Emekliliğe kadar hemşirelik yapacağım	53	25.5
Yönetici hemşire olarak çalışmayı istiyorum	54	26.0
Akademisyen hemşire olmak istiyorum	79	38.0
Bu meslekten ayrılmak istiyorum	22	10.6

ve toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler alt ölçekleri için Cronbach alfa değerleri 0.86 ve 0.78'dir. Ölçek 11'li Likert tipinde olup, her bir maddesi %0 (meslek seçimimde etkili olmadı) ve %100 (meslek seçimimde en önemli etkindir) arasında derecelendirilmiştir. Ölçek puanları katılımcıların ölçeğe verdikleri puanların toplamının, ölçekteki soru sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Ölçekten alınan puanlara göre, bağımsız değişkenler bağlamında hemşirelik mesleğini seçmelerini etkileyen nedenler karşılaştırılmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması geçerlilik ve güvenilirliği Önlere ve Saraçoğlu (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formu 17 soru ve özgün halinde olduğu gibi iki alt ölçekten oluşmaktadır. Mesleki uygunluk alt ölçeği için Cronbach alfa; 0.77 ve yaşamsal nedenler alt ölçeği için Cronbach alfa; 0.63'tür. Bu çalışmada Cronbach alfa değerleri mesleki uygunluk için 0.84, yaşamsal nedenler için 0.60 bulunmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler, bilgisayarda SPSS 16.0 paket programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı analizlerden (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) yararlanılmıştır. Gruplar arasında sayısal değişkenlerin karşılaştırmasında verilerin normal dağılıma uyduğu durumlarda bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi, verilerin normal dağılıma uymadığı durumlarda ise Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Sonuçlar %95'lik güven aralığında ve anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin %83.2'si kadın olup, %59.1'i

genel lise mezunudur. Öğrencilerin %22.1'inin ailesinde hemşire olan bir yakını, %13'ünün ailesinde ise bakıma muhtaç bir yakını bulunmaktadır. Öğrencilerin %69.7'si hemşireliği kendi isteği ile seçtiğini, %89.9'u iyi bir hemşire olacağına inandığını, %70.7'si hemşire olmaktan mutlu olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %39.4'ü çalışırken maddi gelirinin yeterli olacağını düşündüğünü, %10.6'sı ise bu meslekten ayrılmak istediğini ifade etmiştir (Tablo 1).

Çalışmaya katılan öğrencilerin HMSÖ puanları incelendiğinde mesleki uygunluk alt ölçeği puan ortalaması 62.91 ± 16.23 ve yaşamsal nedenler alt ölçeği puan ortalaması 45.17 ± 17.10 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin her bir ölçek maddesinden aldıkları puanlar değerlendirildiğinde en yüksek puan ortalamasının mesleki uygunluk alt ölçeğinde yer alan 'Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir' (84.03 ± 18.39) maddesi, en düşük puan ortalamasının ise yaşamsal nedenler alt ölçeğinde yer alan 'Hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok' (20.19 ± 24.92) maddesi olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2).

Öğrencilerin bazı özelliklere göre hemşirelikte meslek seçimi alt ölçek puan ortalamaları karşılaştırıldığında; öğrencilerin ailesinde bakıma muhtaç birey bulunmasına, tercih yapmadaki etkene, iyi hemşire olacağına inanmaya, hemşire olmaktan mutlu olmaya ve hemşireliği sürdürme niyetine göre mesleki uygunluk alt ölçeği puan ortalamaları arasında, çalışırken maddi gelirinin yeterli olacağını düşünme durumuna göre ise yaşamsal nedenler alt ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 3).

Tablo 2: Öğrencilerin Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği Madde Puan Ortalamaları (n=208)

Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği	Ort ± SS
Mesleki Uygunluk Alt Ölçeği	62.91± 16.23
- Her zaman hemşire olmak istemişimdir	45.09±31.00
- Hemşireliğin kişiliğime uygun bir iş olduğunu düşünüyorum	63.41±25.39
- Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir	84.03±18.39
- Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim	74.32±23.80
- Hemşireliğin benim için iyi bir kariyer fırsatı olduğunu düşünüyorum	60.43±26.38
- Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağımlı söylerler	82.50±19.69
- Hemşirelik insanların gözünde saygın bir meslektir	50.38±29.13
- Hemşirelikte alanında lider olabileceğimi düşünüyorum	64.90±26.08
- Hemşirelik ailem ve benim için uygun bir iştir	68.84±24.09
- Hemşireliğin yarı zamanlı ve vardiyalı çalışma koşullarının olması bana cazip gelmektedir	48.84±30.73
- Gereksinimlerimi karşılayabilecek bir meslek aradım ve hemşireliği seçtim	49.32±29.87
Yaşamsal Nedenler Alt Ölçeği	45.17±17.10
- Başka bir iş yapmak isterdim ama yapamadım	51.39±37.11
- Hemşireliğin sürekli gözde bir meslek olacağını düşündüğüm için hemşireliği seçtim	44.47±31.83
- Hemşirelikten başka seçim şansım yoktu	28.50±32.73
- Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum	72.98±26.23
- Hemşirelikte iyi para kazanılır	53.50±24.93
- Hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok	20.19±24.92

TARTIŞMA

Ölçek ve Madde Puan Ortalamalarının Tartışılması

Hemşirelik öğrencilerinin meslek tercihinde etkili faktörleri inceleyen bu çalışmada öğrencilerin hemşirelikte meslek seçimi ölçeği mesleki uygunluk puan ortalaması 62.91 ± 16.23 ve yaşamsal nedenler puan ortalaması 45.17 ± 17.10 bulunmuştur. Bu durum öğrencilerin meslek tercihinde hemşireliği kendileri için uygun bulmalarının daha öncelikli olduğunu göstermekle birlikte yaşamsal nedenlerin de önemli olduğunu ifade etmektedir. Ülkemizde aynı ölçeğin kullanıldığı diğer çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçların alındığı çalışmalar olmakla birlik-

te (Kırağ, 2015; Altunkürek ve ark., 2017), mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenlerin hemşirelik tercihinde benzer oranda etkili olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Kalkım ve ark, 2015; Özdelikara, Ağaçdiken & Aydın, 2016; Ergün & Güzel, 2016). Zysberg ve Berry'nin (2005) Amerikan öğrencilerinde yaptığı çalışmada, mevcut çalışmayla kıyaslandığında mesleki uygunluğun çok daha önemli bir oynadığı, yaşamsal nedenlerin etkisinin ise daha düşük olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde Alkaya, Yaman ve Simones'un (2018) çalışmasında, Amerikalı öğrencilerin hemşirelik tercihinde mesleki uygunluğun, Türk öğrencilerin ise yaşam koşullarının öncelikli olduğu tespit edilmiştir. Meslek seçiminde yaşamsal nedenlerin öncelikli rol

Tablo 3: Öğrencilerin Bazı Özelliklere Göre Hemşirelikte Meslek Seçimi Alt Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Özellikler	Mesleki Uygunluk Ort.±SS analiz/p		Yaşamsal Nedenler Ort.±SS analiz/p	
Cinsiyet				
Kadın	63.43±16.86	T=-1.022	45.30±17.54	T=-0.247
Erkek	60.36±12.54	p=0.308	44.52±14.95	p=0.805
Ailede hemşire				
Var	62.62±17.40	T=0.138	48.58±17.28	T=-1.537
Yok	63.00±15.93	p=0.291	44.20±16.98	p=0.126
Ailede muhtaç birey				
Var	69.29±12.75	Z=-2.273	42.65±15.27	Z=-0.821
Yok	61.96±16.50	p=0.023	45.55±17.36	p=0.411
Mezun olduğu okul				
Genel lise	60.80±16.63	F=2.631	44.72±17.30	F=0.592
Sağlık meslek lisesi	66.50±16.20	p=0.074	47.82±15.99	P=0.554
Fen lisesi/Anadolu lisesi	65.53±14.47		44.13±17.61	
Mesleği sürdürme niyeti				
Emekliliğe kadar hemşirelik yapacağım	66.99 ±15.02	$\chi^2=37.402$ p=0.000	45.50±17.35	$\chi^2=3.920$ p=0.270
Yönetici hemşire olmak istiyorum	66.76±13.89		43.17±15.25	
Akademisyen hemşire olmak istiyorum	63.46±14.72		44.45±17.37	
Bu meslekten ayrılmak istiyorum	41.69±13.85		51.89±19.22	
Tercih yapmada etken				
Kendi isteği	67.01±15.65	$\chi^2=38.376$ p=0.000	43.78±17.00	$\chi^2=4.201$ p=0.122
Ailesinin isteği	54.04±13.31		48.00±17.71	
Öğretmen/yakınının isteği	51.13±14.37		50.00±14.35	
İyi bir hemşire olacağını düşünme				
Hayır	43.52±14.76	$\chi^2=20.571$ p=0.000	48.95±19.22	$\chi^2=0.815$ p=0.665
Kararsızım	50.55±13.96		48.46±16.86	
Evet	64.60±15.57		44.78 ±17.08	
Hemşire olmaktan mutlu olma				
Hayır	42.02±17.04	$\chi^2=49.751$ p=0.000	48.51±21.18	$\chi^2=5.706$ p=0.058
Kararsızım	54.65±11.37		48.95±16.87	
Evet	67.89±14.26		43.66±16.51	
Çalışırken maddi gelirin yeterli olacağını düşünme				
Hayır	60.16 ±16.70	F=2.268 p=0.106	39.24±16.90	F=8.743 p=0.000
Kararsızım	63.62±15.84		49.17±17.12	
Evet	65.83±15.64		48.87±15.25	

oynaması, mesleğin yeterli bilinçle seçilmediğini, dolayısıyla profesyonel meslek algısının da istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir (Kırağ, 2015).

Hemşirelik mesleği adayları ve çalışanlarının mesleki motivasyonlarında hemşireliğin başkalarına bakım fırsatı sunmasının önemli olduğu görülmektedir (Eley et al., 2012). Bu çalışmada öğrencilerin her bir ölçek maddesinden aldıkları puanlar değerlendirildiğinde en yüksek puan ortalamasının mesleki uygunluk alt ölçeğinde yer alan 'her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir' (84.03±18.39) maddesi olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte öğrencilerin yaşamsal nedenler alt ölçeğinde yer alan 'hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum' ifadesi madde puan ortalamasının da (72.98±26.23) yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Diğer çalışma sonuçlarıyla benzer olan bu durum (İnce & Khorshid, 2015; Kalkım ve ark., 2015; Özdelikara, Ağaçdiken & Aydın, 2016; Ergün & Güzel, 2016), ülkemizde hemşireliğin öğrenciler açısından yardımcı bir meslek olarak algılandığı ve kabul gördüğünü, bununla birlikte hemşirelikte iş bulma kolaylığının tercihte önemli bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer ülkeler açısından incelendiğinde hemşirelik tercihinin öncelikli nedenlerinin değişebildiği görülmektedir. Örneğin Amerika'da yapılan bir çalışmada hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünerek seçim yapma oranı düşük bulunurken (Zysberg & Berry, 2005), Kore'de yapılan diğer bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin meslek tercihinde en belirleyici etkenin iş bulma kolaylığı olduğu saptanmıştır (Hyun-Cho, Young-Jung & Jang, 2010). Ülkemizde de hasta başına düşen hemşire sayısının düşük olması, özel hastanelerin sayısının her geçen gün artması, mezunların kısa sürede kamuda veya özel sektörde işe başlamasına fırsat yaratmakta ve öğrenciler için hemen iş bulunabilen bir meslek cazip görünmektedir.

Çalışmada 'her zaman hemşire olmak istemişimdir' ifadesinin mesleki uygunluk alt ölçeğinde en düşük puan ortalamasına (45.09±31.00) sahip olduğu ve diğer çalışmalarda da bu maddeden alınan puanların düşük olduğu görülmüştür (İnce & Khorshid, 2015; Kalkım et al., 2015; Özdelikara, Ağaçdiken & Aydın, 2016; Ergün & Güzel, 2016). Bu durum öğrencilerin küçüklüklerinden itibaren hayalindeki mesleğin hemşirelik olmadığını göstermektedir. Meslek tercihinde önemi en az bulunan madde, yaşamsal nedenler alt ölçeğinde yer alan 'hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok' (20.19±24.92) maddesidir. Diğer çalışmalarda da bu maddenin puan ortalamaları oldukça düşük olup (İnce & Khorshid, 2015; Özdelikara, Ağaçdiken & Aydın, 2016; Zysberg & Berry, 2005), öğrencilerin farklı seçenekleri olmasına rağmen hemşireliği tercih ettiklerini göstermektedir.

Değişkenlere Göre Ölçek Puan Ortalamalarının Tartışılması

Bakım işlevi yüzyıllardır kadınlara özgü bir iş olarak benimsenmiştir. Günümüzde bu alanda erkeklerin de yer almaya başladığı görülmekle birlikte, hemşirelik kız öğrencilerin daha fazla tercih ettiği bir meslektir. Bu çalışmanın yürütüldüğü hemşirelik bölümünde de kız öğrenciler çoğunluktadır. Bununla birlikte öğrencilerin cinsiyetlerine göre meslek seçiminde mesleki uygunluk veya yaşamsal nedenlerin önemli bir fark göstermediği bulunmuştur. Cıvı ve Şener (2012) kız ve erkek hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenmeleri arasında fark olmadığını

ve mesleğin toplumsal imajının olumlu yönde değişmesi adına bu sonucun sevindirici olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte kız öğrencilerde mesleki uygunluğun daha etkili olduğunu (Kırağ, 2015; Özdelikara, Ağaçdiken & Aydın, 2016; Kalkım ve ark., 2015) veya erkek öğrencilerde yaşamsal nedenlerin daha etkili olduğunu (Zysberg & Berry, 2005) bildiren çalışmalar da vardır. Sadece erkek hemşirelik öğrencileriyle yapılan diğer çalışmalar da ekonomik kaygılar (Kahraman, Tunçdemir & Özcan, 2015) ve işe girme imkanlarının (Yılmaz & Karadağ, 2011) hemşirelik tercihinde diğer nedenlerin önüne geçtiğini bildirmektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaklaşık beşte biri sağlık meslek lisesi mezunudur. Öğrencilerin mezun olduğu liseye göre ölçek puan ortalamaları arasında fark bulunmamıştır. Tercan ve ark. (2017), aynı ölçeği kullanarak lise ve üniversitede okuyan hemşirelik öğrencilerini karşılaştırdığı çalışmada öğrencilerin ölçek puanlarının fark göstermediğini bildirmiştir. Bu durum hemşirelik tercihinin farklı yaş gruplarında olan lise ve üniversite öğrencileri açısından benzer nedenlerle şekillendiğini düşündürmektedir.

Toplumdaki hemşirelik imajının ailesinde hemşire bulunan bireylerde daha yüksek olduğu ve bu bireylerin hemşireliğe yönelik daha olumlu tutum takındığı bildirilmiştir (Çelik et al., 2013). Mevcut çalışmada ailesinde hemşire olmasının meslek seçiminde önemli bir fark yaratmadığı bulunmuştur. Bu sonucu destekleyen çalışmalar olmakla birlikte (Kalkım ve ark., 2015), bir yakını hemşire olan öğrencilerde mesleki uygunluk düzeyinin daha yüksek olduğunu bildiren çalışmalara da rastlanmıştır (Özdelikara, Ağaçdiken & Aydın, 2016). Bu çalışmada ortaya çıkan diğer bir bulgu öğrencilerin yaklaşık %70'inin hemşirelik bölümüne kendi isteği ile girdiğidir. Ülkemizdeki diğer çalışmalarda da hemşirelik öğrencilerinin çoğunlukla kendi isteğiyle bu bölüme girdiği görülmektedir (Atasoy & Ermin, 2016; Özdelikara, Ağaçdiken & Aydın, 2016). Amerika'da ve Türkiye'de öğrenim gören öğrencilerle yapılan bir çalışmada Türk öğrencilerin yarısından çoğunun, Amerikalı öğrencilerin ise tamamına yakınının hemşirelik eğitimine kendi istekleri ile başladıkları bildirilmiştir (Alkaya, Yaman & Simones, 2018). Meslek seçiminde kişi en iyi yapabileceğine ve en çok doyum alacağına inandığı alanlara yönelmelidir. Meslek seçiminin kendi tercihleri doğrultusunda yapılması bireylerin daha fazla iş doyumuna ulaşmasına ve mutlu olmasına olanak tanırken, aynı zamanda mesleğin daha profesyonel olarak yapılmasına ve dolayısıyla mesleğin gelişmesine de doğrudan etki edecektir (Ergün & Güzel, 2016). Bu çalışmada ve diğer bir çalışmada (Kalkım ve ark., 2015) hemşireliğe kendi isteğiyle girenlerin mesleki uygunluk puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara bakarak, kendi isteğiyle bu bölüme girenlerin hemşireliği daha iyi tanıyarak ve bilinçli bir şekilde seçtiği düşünülmektedir.

Meslek olarak hemşireliği seçen bireylerin empati ve özgeci idealleri ortaya çıkaran özelliklerinin yüksek olduğu ifade edilmektedir (Eley et al., 2012). Çalışmada ailesinde bakıma ihtiyacı olan birey bulunan öğrencilerin mesleki uygunluk puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edildi. Kalender ve ark. (2016)'nın yaptığı çalışmaya göre, yakınlarının yanında refakatçi kalan hemşirelik öğrencilerinin hastalara bakım verir-

ken daha insancıl yaklaşıtları bulgusu göz önüne alındığında, yakınına yardım etme isteğinin öğrencilerin meslek tercihine de yansıdığı anlaşılmaktadır.

Bir mesleğin adaylarının mesleği benimsemesi için sadece bu mesleğe isteyerek girmeleri değil, aynı zamanda eğitimleri boyunca da isteklerinin devam etmesi beklenir. Bu çalışmada öğrencilerin %70.7'sinin hemşire olmaktan mutlu oldukları bulundu. Diğer bazı çalışmalarda bu oranın %50 ile %75 arasında değiştiği görülmektedir (Atasoy & Ermin, 2016; Kalkım et al., 2015; Hyun-Cho, Young-Jung & Jang, 2010). Çalışmaya katılan öğrencilerin hemşire olmaktan mutlu olma durumuna göre mesleki uygunluk puan ortalamaları arasında fark bulunmuş olup, bu bulgu diğer bir çalışmayla da desteklenmektedir (Kalkım ve ark., 2015). Hemşireliği kendilerine uygun bularak tercih eden öğrencilerin mesleği yakından tanıdıkça da bu tutumlarının devam ettiği, dolayısıyla doğru tercih yaptıkları söylenebilir.

Hemşirelik genellikle yüksek gelir grubuna sahip öğrencilerin tercih ettiği bir meslek değildir. Ülkemizde de hemşirelik öğrencilerinin orta veya düşük gelir grubuna sahip ailelerden geldiği anlaşılmaktadır (Alkaya, Yaman & Simones, 2018; Kalkım ve ark., 2015; İnce & Khorshid, 2015). Özdelikara, Ağaçdiken ve Aydın (2016) geliri giderden az olan öğrencilerin hemşireliği kendilerine uygun görme oranının daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Mevcut çalışmada da öğrencilerin çalışma hayatlarında elde edecekleri maddi geliri yeterli görme durumuna göre yaşamsal nedenler puan ortalamalarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Mezuniyet sonrası iş bulma kolaylığının aynı zamanda kendi parasını kazanmaya başlama anlamına geldiği değerlendirildiğinde, öğrencilerin yaşamsal nedenler kapsamında maddi geliri önemli gördüğü söylenebilir.

Mesleğini yeterince tanımadan ve istekli olarak seçmemiş bireylerin bazılarının öğrencilik bitmeden, bazılarının da mesleğe girdikten ve çalışmaya başladıktan sonra ayrıldıkları görülmektedir. Wu ve ark. (2015) sağlık çalışanlarının meslek tercihinin genellikle iç faktörler tarafından motive edilmekle birlikte, hemşireliğin düşük statülü ve düşük ücretli bir meslek olarak algılanmasının kariyer olarak hemşireliği sürdürme tercihlerini önemli ölçüde engellediğini belirtmektedir. Korkmaz ve Görgülü (2010) hastane örnekleminde yaptığı bir çalışmada hemşirelerin %18.3'ünün mesleğinden ayrılmayı düşündüğünü, %11.7'sinin de bu konuda kararsız olduğunu söylemiştir. Çalışmamızda da öğrencilerin %10.6'sı en kısa sürede bu meslekten ayrılmak istediğini belirtmiştir. Ayrıca hemşireliği sürdürme niyetine göre öğrencilerin mesleki uygunluk alt ölçeği puan ortalamaları arasında fark bulunmuştur. Altınkürk ve ark. (2017) da, bulgularımızla uyumlu olarak hemşirelikten ayrılmak istemediğini bildiren öğrencilerinin mesleki uygunluk puanlarının daha yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Ülkemizdeki diğer çalışmalara bakıldığında, okuduğu bölümü değiştirmek isteyen hemşirelik öğrencilerinin oranının yaklaşık %10 ile %50 arasında, hemşirelikten mezun olduktan sonra başka bir işte çalışmak isteyen öğrencilerin oranının da %10 ile 25 arasında değiştiği bulunmuştur (Atasoy & Ermin, 2016; İnce & Khorshid, 2015; Kırış, 2015; Civci & Şener, 2012; Altınkürk et al., 2017). Alkaya, Yaman ve Simones (2018) Amerikalı hemşirelik öğrencilerinin bölüm değiştirme isteğinin yaklaşık %3, Türk öğrencilerin

ise %47 olduğunu, mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmak istememe oranının Amerikalı öğrenciler için yaklaşık %1, Türk öğrenciler içinse %19 olduğunu belirtmiştir. Bu durum ülkemiz öğrencilerinin Amerikalı öğrencilere göre hemşireliği yeterli bilinçle seçmediklerini göstermektedir. Bu çalışmada elde edilen diğer bir bulguya göre mezuniyet sonrası emekliliğe kadar aktif hemşire olarak çalışmak isteyen öğrenci sayısının da az olduğu görülmektedir. Benzer sonuçlar ülkemizdeki başka bir çalışmada da verilmiştir (Altınkürk et al., 2017). Öğrenciler hemşirelik mesleğini sürdürmeyi istemekle birlikte, sağlıklı/ hasta bakım sorumluluğunun daha az olduğu yöneticilik ve akademisyenlik gibi alanları daha cazip görmektedir. Bu durum vardiyalı çalışma, iş yükü, ekip çalışması, liderlik özelliği, statü gibi pek çok faktörle ilişkili olabilir.

Begley (2010), iyi hemşire olmanın belirli erdemlere ya da niteliklere ihtiyacı olduğunu ve bu bağlamda özerklik, savunuculuk, hesap verebilirlik ve atılganlığı içeren temel profesyonellik özelliklerinin gerekli olduğunu söylemektedir. Bu çalışmada öğrencilerin %90'ı iyi bir hemşire olacağına inanmakta olup, bu öğrencilerin mesleki uygunluk puan ortalamaları daha yüksektir. Öğrencilerin 'iyi hemşire olmak' kavramından anladıklarının ne olduğu bu çalışmada sorgulanmamakla birlikte, hemşireliği kendi kişiliğine uygun gören öğrencilerin mesleğin gerektirdiklerini en iyi şekilde yerine getirmeye yönelik daha fazla motivasyonları olduğu düşünülebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen nedenler incelenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümünü kendi isteğiyle seçmiş ve hemşire olmaktan mutludur. Öğrencilerin hemşireliği seçmelerinde mesleğin kendilerine uygun olduğunu düşünmelerinin yaşamsal nedenlere göre daha öncelikli olduğu söylenebilir. Hemşireliği kendi isteğiyle seçmenin, ailesinde bakıma muhtaç birey olmasının, hemşire olmaktan mutlu olmanın, iyi hemşire olacağına inanmanın, hemşireliği sürdürme niyetinin ve hemşirelikten elde edeceği maddi geliri yeterli görmenin meslek seçiminde etkili olduğu görülmüştür.

Bir mesleği en iyi şekilde yerine getirebilmek için mesleki bilgi ve beceriye sahip olmanın yanında, mesleki kimliği benimsemek, mesleğinde söz sahibi olmak mesleğin görev, yetki ve sorumluluklarının bilincinde olmak gerekir. Meslek sadece geçim sağlama yolu olarak değil, aynı zamanda kendini ifade etmeyi gerçekleştirme yolu olarak da görülmelidir. Bu nedenle meslek seçiminde amacın hem kişinin mutlu olabileceği hem de topluma faydalı olabileceği bir meslek seçmesi olması gerekir. Aileler ve eğitimciler çocukların ilgi ve yeteneklerini fark ederek, onlara bu yönde destek olmalıdır. Mesleki eğitim alma yaşına gelmiş gençlere de tercih öncesinde meslek tanıtımı ve kariyer danışmanlığı hizmetleri mutlaka verilmelidir. Hemşireliği tercih etmek isteyen öğrencilerin bilinçli ve doğru karar verebilmesi için öğrencilere ve ailelerine hemşireliğin tüm yönleriyle profesyonel bir meslek olarak anlatılması ve tanıtılmasında üniversitelerin hemşirelik bölümlerine önemli görevler düşmektedir. Hemşire çalıştıran sağlık kuruluşlarının da bu yönde destek olması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Alkaya, S. A., Yaman, S., & Simones, J. (2018). Professional values and career choice of nursing students. *Nursing Ethics*, 25(2), 243-252.
- Altunkürek, Ş. Z., Gençbaş, D., Çiçek, H., Bebiş, H., & Özdemir, S. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etme durumları ile mesleki kariyer planları arasındaki ilişkisinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 6(2), 74-82.
- Atasoy, I., & Ermin, C. (2016). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin mesleklerine bakış açısının incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 83-91.
- Begley, A. M. (2010). On being a good nurse: Reflections on the past and preparing for the future. *International Journal of Nursing Practice*, 16(6), 525-532.
- Civci, H., & Şener, E. (2012). Hemşire adaylarının mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 5(4), 142-149.
- Çelik, S. A., Pasinlioğlu, T., Kocabeyoğlu, T., & Çetin, S. (2013). Hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajının belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(3), 147-153.
- Dal, Ü., Arifoğlu, B., & Razi, G.S. (2009). What factors influence students in their choice of nursing in North Cyprus? *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 1, 1924-1930.
- Dunnion, M. E., Dunnion, G., & McBride, M. (2010). Do I want to be a nurse? What influences students to undertake a BSc in nursing programme: a preliminary study. *Journal of Research in Nursing*, 15(5), 457-468.
- Eley, D., Eley, R., Bertello, M., & Rogers-Clark, C. (2012). Why did I become a nurse? Personality traits and reasons for entering nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 68(7), 1546-1555.
- Ergün, G., & Güzel, A. (2016). Sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü ilk ve son sınıf öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1271-1284.
- İnce, S., & Khorshid, L. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(3), 163-171.
- Halperin, O., & Mashiach-Eizenberg, M. (2013). Becoming a nurse – a study of career choice and professional adaptation among Israeli Jewish and Arab nursing students: a quantitative research study. *Nurse Education Today*, 34(10), 1330-1334.
- Hyun-Cho, S., Young-Jung, S., & Jang, S. (2010). Who enters nursing schools and why do they choose nursing? A comparison with female non-nursing students using longitudinal data. *Nurse Education Today*, 30(2), 180-186.
- Jirwe, M., & Rudman, A. (2012). Why choose a career in nursing? *Journal of Advanced Nursing*, 68(7), 1615-1623.
- Kahraman, A. B., Tunçdemir, N. O., & Özcan, A. (2015). Toplumsal cinsiyet bağlamında hemşirelik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin mesleğe yönelik algıları. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 108-144.
- Kalender, N., Tosun, N., Çınar, F.İ., Bağcıvan, G., & Yaşar, Z. (2016). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine yönelik tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 58(3), 277-281.
- Kalkım, A., Midilli, S. T., Uğurlu, E., & Gülcan, E. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 4, 41-60.
- Karakuş, H. (2011). Hemşirelerin iş tatmin düzeyleri: Sivas ili örneği. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(6), 46-57.
- Kavurmacı, M., & Küçüköğlü, S. (2014). Erkekler neden hemşire olmak istiyor? *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(1), 1-5.
- Kırağ, N. (2015). Hemşirelik mesleğinin seçiminde ilişkili olan faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4), 226-231.
- Kızıltut, S., & Ergöl, Ş. (2011). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği algılayışı, hemşirelik rollerine ve hemşireliğin geleceğine bakışı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(2), 10-15.
- Korkmaz, F. & Görgülü, S. (2010). Hemşirelerin meslek ölçütleri bağlamında hemşireliğe ilişkin görüşleri. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 17(1), 1-17.
- McLaughlin, K., Moutray, M., & Moore, C. (2010). Career motivation in nursing students and the perceived influence of significant others. *Journal of Advanced Nursing*, 66(2), 404-412.
- Owen, F. K., Kepir, D. D., Özdemir, S., Ulaş, Ö., & Yılmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 135-151.
- Önler, E., & Saraçoğlu, G. V. (2010). Hemşirelikte meslek seçimi ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 3(1), 78-85.
- Özdelikara, A., Ağaçdiken, S., & Aydın, E. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 83-88.
- Price, S. L., Mcgillis Hall, L., Angus, J. E., & Peter, E. (2013). Choosing nursing as a career: a narrative analysis of millennial nurses' career choice of virtue. *Nursing Inquiry*, 20(4), 305-316.
- Sarıkaya, T., & Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. İ., & Fırat, Ş. N. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(3), 429-452.
- Tercan, B., Saka, Y., Kasap, S., & Gün, S. (2017). Lise ve üniversite düzeyinde eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin mesleğe bakış açıları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(4), 98-105.
- Wu, L. T., Low, M. M. J., Tan, K. K., Lopez, V., & Liaw, S. Y. (2015). Why not nursing? A systematic review of factors influencing career choice among healthcare students. *International Nursing Review*, 62(4), 547-562.
- Yılmaz, F. N. (2017). Lise öğrencilerinin meslek seçimlerini etkileyen faktörlerin ikili karşılaştırmalar yöntemiyle incelenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 8(2), 224-236.
- Yılmaz, M., & Karadağ, G. (2011). Erkek öğrenci hemşireler hemşirelik mesleğini nasıl algılıyor? *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 4(1), 21-28.
- Zamanzadeh, V., Azadim, A., Valizadeh, L., Keogh B., Monadi, M., & Negarandeh, R. (2013). Choosing and remaining in nursing: Iranian male nurses' perspectives. *Contemporary Nurse*, 45(2), 220-227.
- Zysberg, L., & Berry, D. M. (2005). Gender and students' vocational choices in entering the field of nursing. *Nursing Outlook*, 53(4), 193-198.